

Zeytintaşı

Hiç mağara gezdiniz mi bilmiyorum. Ama yine de çoğunuzun en az bir mağara gezmiş olabileceğini tahmin ediyorum. Kiminiz güzel duygularla ayrılmışsınızdır. Kiminiz beğenmemiş olabilirsiniz. Kiminiz beklediğinizi bulamamış olabilir. Kiminizse beklediğinizden fazlasını bulmuşsunuzdur. Kiminizin duyguları karışık olabilir. Kiminiz milyonlarca yılda oluşan estetiğe ve sanata hayran kalmışsınızdır. Kiminizse o güzel sanat şaheserlerini işleyen sanatçının ustalığına ve sabrına methiyeler düzmüşsünüzdür.

Bir tepe yamacında ya da bir kayanın dibinde ama genelde yer altında oluşan, çoğu zaman insanların ve özellikle bazı hayvanların barınma ve korunma amaçlı olarak kullandıkları mağara tabiri bende karışık duygular uyandırır. Mağara: içerisinde her türlü tehlikeyi barındıran karanlık bir boşluktu benim için. İlk insanların saklandıkları, barındıkları, düşünmeye ilk adım attıkları yer oysa. Bugünkü medeniyete, bugünkü bilime ve tekniğe ilk adımın atıldığı yer belki de...

Aylar kış mevsimini mağaralarda uyuyarak geçirir ya, belki oradan ge-

Bir odacıkta bebeğini kucağına almış bir anne figürü, annenin evlat sevgisi bütün içtenliğiyle yüzüne yansımış. Başka bir odacıktaki fil hortumunu hafifçe eğmiş, bizlere saygıyla selam veriyor sanki...

Bünyamin ZİLE

len bir çağrışımdır bendeki olumsuz duygu. Hani bir de kaba saba; oturmayı, konuşmayı bilmez; topluma uyum sağlamazlar var ya onlar için kullanılan "mağara adamı" sözcüğü belki de bende olumsuzluk algısı yaratan. Tabi bir de kuş mu fare mi bir türlü sınıflandıramadığım ve ismini duyunca tüylerimi diken diken eden o çirkin yarasalar...

Oluşumları, derinlikleri, genişlikleri, büyüklükleri, renkleri, desenleri, estetiği ile farklı farklı mağaralar; güven vereni de var elbet, tehlike barındıranı da... Her ne olursa olsun bir de insanoğlunun merakı, bilin-

meyeni bilme, bulunmayı bulma merakı. Yeryüzündeki keşiflerin, hatta evrendeki keşiflerin itici gücü biz insanoğlunun bu merakı değil mi? İnsanlık için güzel düşünceleri, güzel sanatları, yararlı buluşları, felsefeyi, edebiyatı, bilimi, feni doğuran bu merakımızın, dünya için, bizler için tehlikeli durumlar yarattığını da unutamayız elbet. Ama yine de her koşulda merak etmeye ve merakımızın peşinden koşmaya devam ederiz. Bu merakımız bazen bizlere sürprizler hazırlar. Bir dağ delme esnasında vurulan bir kazmanın kapısını açtığı bir boşluktan içeri girersiniz ve dünyada eşi, benzeri görülmemiş güzellikler içeren sanat eserleri gözlerinizin önüne seriliverir.

Antalya Serik'te bir haftalık tatildegiz. Gittiğim her yerde o yörenin tarihini, kültürel özelliklerini, yöresel giysilerini, yöresel yemeklerini, yöresel inanışlarını, doğal güzelliklerini hep merak etmişimdir. Serik'le ilgili küçük bir araştırma yaptım. Gezilecek o kadar çok yer vardı ki: Aspendos Antik Kenti, Aspendos Tiyatrosu, Perge Antik Kenti, Selge Antik Kenti, Kurşunlu Şelalesi ve Zeytintaşı Mağarası...

İçerisinde "zeytin" sözcüğünün geçtiği her şeye özel ilgi duymuşumdur. Zeytintaşı Mağarası'nı gezmek isteği içimde dayanılmaz bir arzuya dönüştü. Mağaralar hakkındaki olumsuz duygularım kayboldu gitti. Az tuzlu yağlı bir zeytin tadı damağımda tortu bırakmaya başladı. Sonra bütün hücrelerime dağıldığını hissederken gözlerim Madrid'den Granada'ya giderken gördüğüm zeytinliklerde...

Sanki vücuduma bir gençlik iksiri, bir hayat iksiri doldurmuştu o kut-

sal meyve. Eski Yunanda bilgelik, akıl ve savaş tanrıçası Athena'nın ağacıydı zeytin. Sonra Romalılarda tanrıların kralı Jupiter'in ağacıydı. Sonra Hazreti İsa Zeytindağı'na çıkmadı mı? Sonra İslamiyet'ten önce Araplar yeminlerini zeytin üzerine etmediler mi? Sonrası da var elbet; Kur'an'da Müminun Süresinde aşayağ, ekmeğe katık olarak zeytinden bahsedilmedi mi? Binlerce yıllık birikimdi, kültürdü zeytin. Kutsal bir meyveydi elbette. İnsanoğlunun hayat iksirlerinden biriydi. Bir an önce gitmeliydim Zeytintaşı'na. İsmindeki zeytin kelimesi, benim gönlümde mağaraya özel anlam ve önem katıyordu.

Serik Belediyesinin bizlere özel sağladığı ulaşım aracıyla İl Planlama Uzmanı arkadaşarımla Toros'lara doğru yol alıyorduk. Minibüsün penceresinden doğal güzellikleri seyreliyorum. Sadece isminin cazibesine kapıldığım, henüz görmediğim bilmediğim bir sevgili beni bekliyordu. Kavuşmak için can atıyordum ama zaman bir türlü geçmek bilmiyordu. Duygularımı ancak Viktor Hugo anlatabilirdi. Kızının mezarına giderken söylediği şiiri mırıldanırken zaman bir ırmak olup akıyordu dağların, tepelerin, ağaçların arasından:

...

İşte böyle beni beklediğini biliyorum.

Dağlar ormanlar boyunca yol ala ala geliyorum

Senden uzakta kalamam artık.

Madrid'den Granada'ya aracımız yılan gibi kıvrıla kıvrıla giderken yol boyu uçsuz bucaksız İspanyol zeytinlikleri yine gözlerimin önünde, bir zeytin ağacının gövdesine

yaslanmış Federico Garcia Lorca'yı dinliyorum. "Defneye Sığıniş" şiirini söylüyor buğulu bir sesle. Zeytinli dizeler ne kadar sade ve anlamlı...

Bilirim, babazeytin, sonsuz büyünü,
Verirsin bize çektiğin kanı yerden,
Çekerim gönlümden tıpkı sencileyin
O kutsal yağını düşüncenin ben de.

Lorca "Çektiğin kanı yerden." yerine; "Çektiğin iksiri yerden." deseymiş, daha güzel olurmuş diye düşünüyorum biran. İçerisinde kan geçen her cümle beni rahatsız ediyor, nedendir bilmem...

Eşsiz doğal güzellikler arasında, zeytinsi şiirlerle ne de çabuk geçmiş zaman. İşte önümüzde Zeytintaşı Mağarası. Bir tepeyi kaplayan kocaman bir kaya toprakla sarmaş dolaş olmuş. O kadar sevmişler ki birbirlerini, sıkı sıkı sarılmışlar bir kere, ayırmak ne mümkün. Tepeyi kaplayan kayanın yamaçlarında toprak ananın hediye eylediği zeytin ağaçları bitivermiş. Adını Zeytinli Tepe koymuşlar. Mağara da buradan almış ismini. Tepenin üstündeki düzlük zeytin ağaçlarıyla bezenmiş.

Lorca bizden önce gelmiş, Zeytinli Tepe'ye oturmuş:

Ağaçcık kuru, yeşil ağaçcık

Durmuş güzel yüzlü kız

Ağaçtan zeytin toplar

Kavramış da belinden

Kule çapkını rüzgar

Yer yeşil, gök yeşil, Zeytinli Tepe'deki yeşil saçlı kızların belinden kavramış "kule çapkını rüzgar" yeşil, gözler yeşil, sözler yeşil, Lorca yeşil, yeşilde yeşeren düşünceler

yeşil. Dalıyorum biran zeytin yeşili düşlere...

Tesadüf mü demek lazım yoksa tevafuk mu bilinmez ama taş ocağı açma çalışmaları sırasında bulunmuş mağara. Öyle hemen girip gezilebilecek bir yer değil, kapısı sıkı sıkı kapalı. Bir rehber ile sekiz kişilik gruplar halinde gezilebiliyor.

Sıra bize gelip, içeri girince başımıza kask giydik. Mağaradaki hiçbir sarkıt, dikit ve Damlataş'a el sürmememiz, sıkı sıkı tembihlendi. Yüksek sesle konuşmak, fotoğraf ve video çekmek, flaş patlatmak yasaktı. Sürülen her el ve patlatılan her flaş ışığı mağaranın beyazlığına zarar veriyormuş. Biraz ileri gidince, Yahya Kemal'in Elhamra Sarayına ilk girdiğinde yaşadığı şaşkınlığı yaşamadım desem yalan söylemiş olurum. Mağaraya girerken eşsiz güzellikleri içerisinde barındıran bir mekanın gezileceğinin farkına bile varılmıyor. Girdikten sonra bir alemden başka bir aleme geçmiş, sanki bir rüyanın ortasına düşmüş gibi gözlerimi kapadım ve açtım, öylesine bir hayret içindeydim. İki katlı küçük bir mağaraydı burası. Sadece 136 metre uzunluğunda ve yanlarında küçük odacıkları olan üst katı gezebildik. Alt kat daha turizme açılmamış. Gezdikçe iyice anladım ki sekiz milyon yaşında olan, oluşumu hala devam eden bu canlı mağaranın bulunması tesadüf olamazdı...

"İlk var olan" sonra her şeyi var eden kudret, mağaranın içerisindeki şaheserleri, estetiği, sanatı, matematiği, geometriyi fiziği, kimyayı, sekiz milyon yıllık sabrı, kim bilir belki sekiz milyon yıl daha sürececek olan oluşumu biz insanların

gözlerinin önüne sermek istemişti belki de...

İçerisi yüreğim gibi sıcacıktı. Aynı zamanda bir oksijen deposu olan mağarada huzur refah ve mutluluğu derin nefeslerle içermize doldururken, gözlerimizle eşsiz güzellikleri beynimize nakşediyorduk. Hepimizin yüzünde gülümseme; hayranlıkla izliyorduk muhteşem sanatı ve estetiği.

Neler yoktu ki içerisinde. Bir kere Yahya Kemal'in Elhamra'yı anlatırken bahsettiği "Nazar değmemiş beyazlığı." büyüüyordu bizleri. Sarkıt ve dikitlerin dantel, dantel bembeyaz dokuları vardı. Üstelik oluşumu devam eden sarkıt ve dikitlerin her biri özel bir şaheser... Dünyadaki hangi ressam, hangi heykeltıraş, hangi mimar, hangi sanat erbabı yapabilir ki bunları? Doğrusunu söylemek gerekirse hiç biri diye haykırıyor içimden.

Sonra çeşit çeşit figürlerle karşılaşırız. Sarkıt ve dikitlerin birleşmesini iki aşığa benzetmişler... Kerem ile Aslı, Arzu ile Kamber, Ferhat ile Şirin isimlerini vermişler. Sarkıt ve dikitlerin birleşmesi ile oluşum tamamlanıyor elbet, hüzün de orada başlıyor aslında. Öyle sıradan aşk değil bunlar, belki de milyon yıl süren aşklar... Birleştikleri an orada ölüveriyor!

Mağaranın her tarafı dantel örgülerle örülmüş, değişik figürlerle dolu. Bir yerde kıvrımlı kıvrımlı incecek perdeler, üstelik bembeyaz. Bu şaheseri bir süre hayran hayran seyrederim. Sonra bir başka odacıkta bebeğini kucağına almış bir anne figürü, annenin evlat sevgisi bütün içtenliğiyle yüzüne yansımış. Başka bir odacıkta fil hortumunu

hafifçe eğmiş, bizlere saygıyla selam veriyor sanki. Bir başka odacıkta Pamukkale travertenlerinin maketi; önce burada planlanmış, yapımı tamamlanmış, sonra Denizli'deki mekanına yerleştirilmiş izlenimi uyandırıyor bende. Bir başka odacıkta bu kalemin milyonlarca yıl öncesinden günümüz insanına "herkes aslını yaşasın, ben varken size de ne oluyor ki" mesajını taşıyor sanki. Sadece bunlar değil elbet. El ve battaniye figürleri, her an üzerimize uçacakmış gibi gözlerini bizden ayırmayan baykuş, kobra yılanı, cami minareleri... Hele bir avizeli salon var ki görülmeye değer doğrusu. Uzunluğu yaklaşık 50 santimi bulan, sayılamayacak kadar çok makarna sarkıtlarla süslemiş yarıdan. Üstelik incecik spagetti makarnaya benzeyen bu sarkıtların ortası delik ve içlerinden akan sularla emsalsiz bir görüntü oluşturuyor. Dünyada başka hiçbir mağarada eşi benzeri olmayan efsunlu bir güzellik...

Zeytintaşı Mağarasını ne kadar anlattıysam anlatayım, yine birçok taraf, birçok güzellik yazılmayacak, eksik kalacak biliyorum.

Mağaranın içi gibi dışı da bir doğa harikası görülmeye değer doğrusu.

Aracımıza binip Serik'e doğru yol alırken bende bir şeylerin eksikliğini hissediyorum. İçimde bir hüzün var. Bir şey unutmamış olmalıyım, kendimi yokluyorum. "Eyvahh..." diyorum. "Yüreğimi unuttum!" Sonra birden gülmeye başlıyorum. Mutluyum! Bir daha, bir daha, bir daha gideceğim Zeytintaşı'na...

Gördüğüm bir rüya değildi, mutluluğun ta kendisiydi!